

Un llibre amb final feliç

Salvador Oliva presenta 'Poesia i veritat' a la Llibreria 22

Josep Pastells / Diari *Ara*

“Cada vegada que apareix un nou llibre de Salvador Oliva, per a mi és una festa”, va afirmar divendres Ferran Toutain durant la presentació de 'Poesia i veritat' (Edicions de 1984) a la Llibreria 22 de Girona. “És un llibre que té un final feliç”, va assegurar l'autor. “Ha sortit d'una assignatura que van voler eliminar sense consultar-me i, a més, una editorial volia censurar-ne el capítol 14”, va aclarir. L'assignatura, impartida durant els darrers anys de la seva docència a la Universitat de Girona, era 'Estudi lingüístic de les obres literàries', i el capítol esmentat tracta d'epigrames i sàtires; un dels poemes satírics examinats és 'Vaca suïssa', de Pere Quart, sobre el qual Oliva fa aquesta observació: “Pere Quart fa parlar una vaca (que bé podem entendre com un símbol de l'escriptor català), que es nega a ser munyida i utilitzada per raons innobles, justament perquè no és cega i veu molt clarament les vexacions que els escriptors catalans autèntics (des de Verdaguer fins a Riba, passant per Maragall i Carner) han hagut de suportar per part del denigrant, indestructible i sòlid menyspreu que els polítics (o patums) nacionalistes d'aquest país tenen envers els escriptors realment lliures”.

Valoració de les obres

Amb Guillem Terribas presentant l'acte com si no s'hagués jubilat el 31 de gener, les intervencions de Toutain i Oliva van desembocar al cap de pocs minuts en un diàleg al voltant del contingut de 'Poesia i veritat': la lectura de disset poemes, gairebé tots de temàtica amorosa, de nou poetes d'èpoques i llengües diferents (Paul Verlaine, Josep Carner, Gabriel Ferrater, J.V. Foix, Luis Cernuda, Carles Riba, Juan Antonio González Iglesias, Jaime Gil de Biedma i, naturalment, William Shakespeare); les bases que Oliva considera essencials per llegir i entendre la poesia i un article a favor de la valoració objectiva de les obres i contra les aproximacions ideològiques a l'art i a la literatura

Veritat literària

“A més de ser poeta, novel·lista i un excel·lent traductor, Salvador Oliva és un crític literari de primer ordre, dels pocs que ha parlat de literatura com a construcció lingüística. El seu últim llibre està centrat en la poesia, però el que diu es pot fer

extensiu a qualsevol obra literària”, va assenyalar Ferran Toutain. També va parlar de veritat literària —en el sentit de versemblança o, fins i tot, revelació— i del que l'autor descriu com “la funesta idea segons la qual les obres literàries tenen forma i contingut”. En aquest sentit, Toutain va recordar una frase de Joan Ferraté subscrieta per Oliva: “Si vols en dius de tot contingut, si vols en dius forma, però és la mateixa cosa”. L'autor de 'Poesia i veritat' va recordar que en totes les arts hi ha tres elements que estan molt lligats (tècnica, forma i veritat) i va posar un parell d'exemples d'artistes que excel·leixen o han excel·lit en aquests tres nivells: l'actor Mark Rylance (“el millor que hi ha actualment”, va dir) i la soprano Maria Callas, “que encarnava els seus personatges i els donava veritat”.

Art enriquidor

A propòsit d'un fragment en francès de 'Les ingénus', de Verlaine, en què “les hauts talons luttaien avec les longues jupes”, Oliva va destacar-ne les al·literacions dels sons, la semblança sonora que s'encomana al sentit. “Si la gent sabés de quina manera l'art enriqueix les nostres vides, no faria res més que estar en contacte amb l'art”, va assegurar. Per a Toutain, però, “la gent té l'obsessió del sentit: les coses són com una mena de jeroglífic que condueix a un resultat”. Sobre això, Oliva va apuntar: “Pensar que la literatura té un missatge expressat en formes belles equival a no entendre res”. Toutain va lamentar que la majoria dels professors li feien estudiar història, sociologia i ideologia de la literatura, “però pocs en feien un estudi formalista”. Potser per compensar, Oliva va esmentar uns quants professors “realment bons” que va tenir: Blecua, Valverde, Lisardo Rubio, Rico i Martí de Riquer. Tant Oliva com Toutain van subratllar la vàlua del llibre 'Dinámica de la poesía', de Joan Ferraté. “És essencial, allà hi és tot”, van coincidir.